

فهرست مطالب

۱۳	سخنی با خوانندگان
۱۵	پیشگفتار
فصل اول: نقش بازار مالی (سرمایه) در اقتصاد کشور	
۲۱	۱-۱. مقدمه
۲۲	۱-۲. اجزای نظام اقتصادی جامعه
۲۳	۱-۳. جایگاه بازار مالی یا بخش مالی اقتصاد در نظام اقتصادی
۳۰	۱-۴. اجزای سیستم یا نظام مالی
۳۱	۱-۴-۱. تعریف ابزار مالی
۳۲	۱-۴-۲. تعریف نهادهای مالی
۳۳	۱-۴-۳. تعریف بازارهای مالی
۳۳	۱-۴-۴. تعریف قوانین مالی
۳۴	۱-۴-۵. تعریف نهادهای نظارتی در بازارهای مالی
۳۵	۱-۵. انواع بازارهای مالی
۳۵	۱-۵-۱. براساس میزان بازدهی
۳۵	۱-۵-۲. براساس زمان سرسید
۳۶	۱-۵-۳. براساس زمان انتشار
۳۶	۱-۵-۴. براساس ساختار سازمانی
۳۷	۱-۵-۵. براساس زمان انجام و تحقق معامله
۳۷	۱-۵-۶. براساس شیوه تعیین قیمت ابزارهای مالی
۳۷	۱-۵-۷. براساس خریداران و فروشندهای مالی
۳۸	۱-۵-۸. براساس گستره فعالیت نهادهای مالی

۱-۶. کارکردهای بازارها و نهادهای مالی	۴۲
۲-۷. تعریف توسعه، عمق مالی و نقدشوندگی بازارهای مالی	۴۳
۳-۸-۱. چگونگی تأثیر بازار مالی یا بخش مالی اقتصاد بر رشد بخش واقعی اقتصاد	۴۵
۴-۸-۱. تأثیر تجهیز و تجمیع پس اندازها	۴۷
۵-۸-۱. تأثیر مبادله، توزیع و مدیریت یا کاهش ریسک	۴۸
۶-۸-۱. تولید اطلاعات در باره سرمایه‌گذاری‌های محتمل و تخصیص بهینه سرمایه	۵۷
۷-۸-۱. نظارت و کنترل بر سرمایه‌گذاری‌ها و عملکرد مدیریت بنگاهها	۵۹
۸-۸-۱. تسهیل در فرایند مبادله کالاها و خدمات	۶۵
۹-۸-۱. خلاصه فصل اول	۶۷
منابع و مأخذ فصل اول	۷۰

فصل دوم: ساختار بازار سرمایه

۱-۲. مقدمه	۷۹
۲-۲. تعریف بازار سرمایه	۷۹
۳-۲. تعریف بورس و انواع بورس	۸۱
۴-۲. علل و تاریخچه پیدایش بورس اوراق بهادر	۸۳
۵-۲. تعریف و کارکرد بورس اوراق بهادر	۸۵
۶-۲. مزایای بورس اوراق بهادر برای سرمایه‌گذاران و بنگاههای اقتصادی	۸۶
۷-۲. ساختار بازارهای بورس اوراق بهادر	۸۷
۸-۲. شیوه اجرای سفارشات در بازار ثانویه اوراق بهادر	۸۹
۹-۲. فعالان بازارهای ثانویه اوراق بهادر	۸۹
۱۰-۲. انواع سفارشات در بازارهای ثانویه اوراق بهادر	۹۲
۱۱-۲. عوامل مؤثر بر عرضه و تقاضا و افزایش یا کاهش قیمت و ارزش بازار اوراق بهادر (سهام) شرکت‌ها	۹۶
۱۲-۲. روش‌های متعارف سرمایه‌گذاری در بازارهای سرمایه	۱۰۹
۱۳-۲. آشنایی با مهندسی مالی	۱۱۴
۱۳-۲-۱. تاریخچه مهندسی مالی	۱۱۵

۱۱۵	۲-۱۳-۲. تعریف مهندسی مالی .....
۱۱۶	۳-۱۳-۲. علل گسترش مهندسی مالی .....
۱۱۷	۴-۱۳-۲. حوزه فعالیت مهندسی مالی .....
۱۱۹	۵-۱۳-۲. ابزارهای مهندسی مالی .....
۱۲۰	۱۴-۲. خلاصه فصل دوم .....
۱۲۳	منابع و مأخذ فصل دوم .....
۱۲۵	پیوست شماره یک فصل دوم: آشنایی با بورس کالا .....
۱۴۳	پیوست شماره دو فصل دوم: شاخص قیمت به سود ($\frac{P}{E}$) در بورس اوراق بهادار .....
۱۴۹	پیوست شماره سه فصل دوم: نقش اطلاعات در بازار سرمایه .....

فصل سوم: ابزارهای تأمین مالی در بازار سرمایه

۱۸۱	۱-۳. مقدمه .....
۱۸۲	۲-۳. تعریف و ویژگی‌های بازار سرمایه .....
۱۸۲	۳-۳. نهادهای مالی فعال در بازار سرمایه .....
۱۸۳	۴-۳. انواع ابزارهای مالی در بازار سرمایه .....
۱۸۵	۱-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر بدهی یا استقراض .....
۱۸۵	۱-۱-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر بدهی یا استقراض؛ اوراق قرضه دولتی، سازمان‌های دولتی و مؤسسات عمومی .....
۱۸۷	۱-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر بدهی؛ اوراق قرضه رهنی یا اوراق قرضه با پشتوانه دلایلی‌ها .....
۱۸۹	۲-۱-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر بدهی یا استقراض؛ اوراق قرضه شرکت‌ها .....
۱۹۰	۱-۱-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر بدهی یا استقراض؛ اوراق قرضه قابل تبدیل .....
۱۹۱	۱-۱-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر بدهی یا استقراض؛ اوراق قرضه با اشکال خاص .....
۱۹۲	۲-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر مشارکت یا مالکیت .....
۱۹۳	۱-۲-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر مشارکت؛ سهام عادی .....
۱۹۴	۲-۲-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر مشارکت؛ سهام ممتاز .....

۳-۲-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر مشارکت؛ سهام مضاربه‌ای و سرمایه‌ای.....	۱۹۵
۴-۲-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر مشارکت؛ سهام خاص.....	۱۹۵
۴-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر اوراق مشتقه.....	۱۹۶
۱-۳-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر ابزار مشتقه؛ اختیار معامله.....	۱۹۸
۲-۳-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر ابزار مشتقه؛ معاملات آتی.....	۲۰۲
۳-۳-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر ابزار مشتقه؛ حق تقدم خرید سهام.....	۲۰۳
۴-۳-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر ابزار مشتقه؛ گواهی خرید اوراق بهادار.....	۲۰۴
۵-۳-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر ابزار مشتقه؛ قرارداد آتی خاص یا سلف.....	۲۰۵
۶-۳-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر ابزار مشتقه؛ قرارداد معاوضه.....	۲۰۵
۷-۳-۴-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر ابزار مشتقه؛ سهام استقراضی.....	۲۰۷
۵. ابزارهای مالی در بازار سرمایه ایران.....	۲۰۸
۱-۵-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر استقراض در بازار سرمایه ایران.....	۲۰۸
۲-۵-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر مالکیت در بازار سرمایه ایران.....	۲۱۰
۳-۵-۳. ابزارهای مالی مبتنی بر اوراق مشتقه در بازار سرمایه ایران.....	۲۱۰
۶. خلاصه فصل سوم.....	۲۱۱
منابع و مأخذ فصل سوم.....	۲۱۳

فصل چهارم: نهادها و مؤسسات فعال در بازار سرمایه

۱-۴. مقدمه.....	۲۱۵
۲-۴. انواع نهادهای مالی.....	۲۱۵
۳-۴. تعریف نهادهای مالی واسطه‌ای رابط.....	۲۱۹
۴-۴. انواع نهادهای مالی واسطه‌ای رابط.....	۲۱۹
۱-۴-۴. نهادهای مالی واسطه‌ای رابط؛ شرکت‌های سرمایه‌گذاری.....	۲۱۹
۱-۱-۴-۴. تاریخچه فعالیت شرکت‌های سرمایه‌گذاری.....	۲۲۰
۲-۱-۴-۴. اهمیت شرکت‌های سرمایه‌گذاری.....	۲۲۰
۳-۱-۴-۴. اهداف و ویژگی‌های فعالیت شرکت‌های سرمایه‌گذاری.....	۲۲۱

۲۲۲	۴-۱-۴-۴. ساختار شرکت‌های سرمایه‌گذاری
۲۲۲	۴-۱-۴-۴. انواع شرکت‌های سرمایه‌گذاری
	۴-۲. نهادهای مالی واسطه‌ای رابط؛ صندوق‌های امنی سرمایه‌گذاری در مستغلات و دارایی‌های فیزیکی یا واقعی
۲۲۵	۴-۳-۴-۴. نهادهای مالی واسطه‌ای رابط؛ شرکت‌های تأمین مالی
۲۲۶	۴-۴-۴. نهادهای مالی واسطه‌ای رابط؛ صندوق‌های وجوده وقفی
۲۲۸	۴-۴-۴. نهادهای مالی واسطه‌ای رابط فعال در بازار مالی در ایران
۲۲۹	۴-۵-۴-۴. نهادهای مالی واسطه‌ای رابط فعال در بازار مالی ایران
۲۲۹	۴-۵-۴-۴. نهادهای مالی واسطه‌ای رابط غیر رسمی فعال در بازار مالی ایران
۲۳۱	۴-۵. تعریف نهادهای مالی عامل یا کارگزار
۲۳۲	۴-۶. انواع نهادهای مالی عامل یا کارگزار
۲۳۳	۴-۶-۴. نهادهای مالی عامل یا کارگزار؛ بانک‌های رهنی
۲۳۳	۴-۶-۴. نهادهای مالی عامل یا کارگزار؛ بانک‌های سرمایه‌گذاری
۲۳۵	۴-۶-۴-۱. تعریف بانک‌های سرمایه‌گذاری
۲۳۶	۴-۶-۴-۲. نقش بانک‌های سرمایه‌گذاری در حوزه اقتصاد کلان
۲۳۸	۴-۶-۴-۳. مراحل عرضه و فروش اوراق بهادر بهوسیله بانک‌های سرمایه‌گذاری
۲۴۰	۴-۶-۴-۴. انواع خدمات قابل ارائه بهوسیله بانک‌های سرمایه‌گذاری
۲۴۱	۴-۶-۴-۵. نهادهای مالی عامل یا کارگزار؛ شرکت‌های کارگزاری
۲۴۲	۴-۶-۴-۶-۱. انواع شرکت‌های کارگزاری
۲۴۵	۴-۶-۴-۶-۲. فرایند معاملات در شرکت‌های کارگزاری
۲۴۷	۴-۶-۴-۶-۳. نهادهای مالی عامل یا کارگزار؛ بازارسازها
۲۴۸	۴-۶-۴-۶-۴. نهادهای مالی عامل یا کارگزار؛ معامله گران
۲۴۹	۴-۶-۴-۶-۵. نهادهای مالی عامل یا کارگزار؛ شرکت‌های رتبه‌بندی
۲۵۲	۴-۶-۶-۱. مزایای شرکت‌های رتبه‌بندی اوراق بهادر
۲۵۳	۴-۶-۶-۲. نقش شرکت‌های رتبه‌بندی در بازار اولیه سرمایه
۲۵۵	۴-۶-۶-۷. نهادهای مالی عامل یا کارگزار؛ شرکت‌های خدمات مشاوره

۴-۶-۸. نهادهای مالی عامل یا کارگزار؛ تحلیل گران خبره مالی	۲۵۶
۴-۶-۹. نهادهای مالی عامل یا کارگزار؛ شرکت‌های اوراق بهادر	۲۵۶
۴-۶-۱۰. نهادهای مالی عامل یا کارگزار؛ مؤسسات امین	۲۵۷
۴-۶-۱۱. نهادهای مالی عامل یا کارگزار؛ شرکت‌های حق العمل کار یا عامل	۲۵۷
۴-۶-۱۲. نهادهای مالی عامل یا کارگزار؛ مؤسسه حمایت از سرمایه‌گذاران اوراق بهادر ...	۲۵۸
۴-۶-۱۳. نهادهای مالی عامل یا کارگزار؛ شرکت‌های مدیریت دارایی‌ها	۲۵۸
۴-۶-۱۴. نهادهای مالی عامل یا کارگزار؛ شرکت‌های تصفیه معاملات اوراق بهادر	۲۵۹
۴-۶-۱۵. نهادهای مالی عامل یا کارگزار در بازار سرمایه ایران	۲۵۹
۴-۷. خلاصه فصل چهارم	۲۶۸
منابع و مأخذ فصل چهارم	

فصل پنجم: آشنایی با بازارسرمایه و ابزارهای مالی اسلامی

۱-۵. مقدمه	۲۶۹
۲-۵. تفاوت بازار مالی اسلامی و غیر اسلامی	۲۶۹
۳-۵. وام و ربا در نگرش اسلامی	۲۷۴
۴-۳-۵. تعریف ربا	۲۷۴
۵-۲-۳-۵. ربا در نگرش سایر ادیان	۲۷۶
۵-۳-۳-۵. فلسفه تحریم ربا در اسلام	۲۷۸
۴-۵. تفاوت میان بهره و ربا	۲۸۰
۵-۵. تاریخچه نظام مالی اسلامی یا بدون ربا	۲۸۱
۶-۵. نقش بیمه (توزیع ریسک) در نظام مالی اسلام	۲۸۳
۷-۵. ابزارهای مالی بازارسرمایه اسلامی	۲۸۹
۷-۱-۷-۵. سیر تاریخی ابزارهای مالی اسلامی	۲۹۰
۷-۲-۷-۵. مفهوم صکوک	۲۹۱
۷-۳-۷-۵. انواع ابزار مالی یا اوراق بهادر قابل مبادله و معامله در بازارسرمایه اسلامی (صکوک) ..	۲۹۲
۷-۳-۷-۵. ابزارهای مالی غیر انتفاعی قابل انتشار در بازارسرمایه اسلامی	۲۹۵

۲-۳-۷-۵. ابزارهای مالی انتفاعی (صکوک) قابل انتشار در بازار سرمایه اسلامی	۲۹۶
۱-۲-۳-۷-۵. ابزارهای مالی انتفاعی (صکوک) با درآمد و بازدهی ثابت ..	۲۹۶
۱-۲-۳-۷-۵. صکوک اجاره ..	۲۹۷
۲-۱-۲-۳-۷-۵. صکوک یا اوراق مرابحه (فروش اقساطی)	۳۱۹
۳-۱-۲-۳-۷-۵. صکوک سلف	۳۲۳
۴-۱-۲-۳-۷-۵. صکوک استصناع (سفارش ساخت)	۳۲۴
۵-۱-۲-۳-۷-۵. صکوک خرید دین (رهنی)	۳۲۵
۲-۲-۳-۷-۵. ابزارهای مالی انتفاعی (صکوک) با درآمد و بازدهی متغیر	۳۲۸
۱-۲-۲-۳-۷-۵. صکوک یا اوراق مشارکت	۳۲۹
۲-۲-۲-۳-۷-۵. صکوک یا اوراق مضاربه	۳۳۲
۳-۲-۲-۳-۷-۵. صکوک یا اوراق مساقات	۳۳۶
۴-۲-۲-۳-۷-۵. صکوک یا اوراق مزارعه	۳۳۶
۵-۸. خلاصه فصل پنجم	۳۴۴
منابع و مأخذ فصل پنجم	۳۴۷